

Slutrapport Aktivitetscenter 2018 - 2020

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Upprättad
Datum 2021-01-29
Version 1.0
Ansvarig Karin Rinnan
Förvaltning: Arbetsmarknads- och Socialförvaltningen
Enhet: Enheten för Arbetsträning och Arbetsmarknadsanställningar

Innehållsförteckning

Inledning	3
Sammanfattning	3
Presentation av insatsen	5
Målgrupp.....	5
Aktiviteter.....	5
Ekonomi.....	5
Utbildning och fortbildning	5
Måluppfyllelse	6
Utfall av utförda insatser	6
Volymmål.....	6
Utveckla insatserna	8
Gruppaktiviteter i nya former	8
Praktisk aktivitet i verkstäder och butik Torsten	9
Sammankoppling mellan Arbetsträning och Arbetsförmågebedömning	9
Naturunderstödd rehabilitering (Grön Aktivering & Grön Intro) .	10
Psykiatrisjuksköterska och Mentorskap från Region Skåne	10
Friskvård.....	11
Process och flöden	11
Tillgänglighet och smidig kommunikation	11
Kötider, flöden och glapp	11
Kontinuiteten i handläggarskapet	12
Övergång till nästa steg	12
Deltagarens utveckling	13
Utmaningar	13
Stor ohälsa och att utreda arbetsförmåga.....	13
Språkliga begränsningar.....	14
Ett år präglat av Corona.....	14
Vidare FRAM	14
Några hållpunkter att ta med:	15

Inledning

Aktivitetscenter har drivit arbetslivsinriktad rehabilitering för personer som på grund av ohälsa inte kunnat ta del av ordinarie arbetsmarknadsinsatser och därför varit behjälpta av samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Malmö Stad och Region Skåne. Insatserna har varit Aktivering i grupp, Arbetsförmågebedömning och Arbetsträning.

Personalen har bestått av 2 sektionschefer, arbetsmarknadssekreterare, aktivitetsledare, arbetsterapeuter, fysioterapeut, receptionist, hälsostödjare samt psykiatrijuksköterska och mentorer från Region Skåne.

Projektet har en historia från att flera projekt samlats under en och samma verksamhet för att skapa synergieffekter från olika koncept som alla riktade sig till samma målgrupp. (Se tidigare rapporter om Aktivitetscenter.)

Under denna projektperiod har Aktivitetscenter i huvudsak arbetat med att:

- Effektivisera inflödet och korta ner insatstiderna för att kunna erbjuda fler platser.
- Förbättra samverkan, stärka rehab-kedjor och motverka rundgång.
- Pröva insatserna i nya former och en starkare sammanhållen planering för individen i de insatser som erbjuds.
- Utveckla gruppaktiviteterna, naturunderstödd rehabilitering och friskvård.
- Sammanföra aktiviteterna för arbetsträning och arbetsförmågebedömning.
- Införa mentorskap som motiverande stöd från personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa.
- Styra från att mäta arbetsförmåga till ett salutogent tillvaratagande av resurser hos den enskilde och sikte mot ett arbetsliv.

” Jag är mycket tacksam för min tid på Aktivitetscenter. Trygg miljö & fantastisk personal! I trädgården gick det att börja våga tro på något annat än det som varit.”
Citat ur deltagarenkät

Aktivitetscenters slutrapport lyfter här fram ett antal fokusområden som är särskilt relevanta för vårt arbete framåt och som speglar det arbete och de resultat som gjorts under projektiden.

Sammanfattning

Aktivitetscenter har under sin projekttid utvecklat mottagningsprocessen för både remittering och den inledande tiden för deltagaren. Vidare har insatstiden för aktiviteterna prövats i olika omfattning för att ge fler Malmöbor möjligheten att delta. Dialog och stöd i remitteringsprocessen med samverkansparter samt löpande uppföljning och avstämning har pågått för minskad rundgång och tydliga överlämningar vid avslut. Utmaningar har varit att inte kunna reglera inflödet samt att det saknats sätt att överlappa i deltagarens process till nästa steg.

Mycket utvecklingsarbete har gjorts kring aktiviteter och stödinsatser vilket visat sig till allra största del väldigt lyckosamma. Det har inbegripit både de tre stora

huvudaktiviteterna (Aktivering i grupp, Arbetsförmågebedömning och Arbets-
träning) och de kompletterande aktiviteter kring friskvård, mentorstöd, språkut-
veckling och naturunderstödd rehabilitering. Det har prövats olika varianter av
upplägg för att kunna möta den stora variation av behov som finns i målgruppen.

Den breda målgruppen har påkallat stor flexibilitet och lyhördhet för att kunna
möta upp och anpassa för olika behov. En utmaning har varit att skapa insatser
för deltagare med stor och komplex ohälsa som många gånger inte varit i hälso-
mässigt skick för att kunna ta del av och ha nytta av aktiviteterna. I dessa fall har
behovet kring remitteringen mer varit att styrka oförmåga snarare än förhopp-
ningen om att stärka en förmåga. En annan utmaning har varit att tillhandahålla
aktiviteterna till personer som helt saknar svenskskunskaper. Här har insatsen
mest fungerat som en träning av språket och insatsen för huvudproblematiken
kring ohälsan har fått stå tillbaka. Detta är funktioner som det finns behov av
men det har till viss del blivit på bekostnad av att jobba mer aktivt mot ett ar-
betsliv.

Det har varit en styrka på Aktivitetscenter att kunna möta upp behoven med
stor anpassningsförmåga och en samlad kompetens till nytta för den enskilde
samt med insatser som inte finns i det ordinarie utbudet. Ur ett sortiment av
aktiviteter har deltagaren kunnat ta del av olika koncept genom vilka man kan
upptäcka och utveckla resurser och förmågor. Aktivitetscenters gemensamt för-
hållningssätt har byggt på tillgänglighet, nära stöd, trygg miljö, uppmuntran
och utmaningar i deltagarens process. Det har funnits marginaler för den indivi-
duella processen att kunna ta steg mot ett arbetsliv eller för att kunna ta ett steg
tillbaka utifrån andra behov och förutsättningar.

Samverkan med remitterter har fungerat väldigt bra utifrån ett gemensamt in-
tresse att ge deltagaren adekvat stöd i processen. Det som varit en återkom-
mande utmaning har varit väntetider och kontinuitet vilket har påverkat möjlig-
heten till den progression som avsetts. Att kunna erbjuda flera olika insatser un-
der samma tak är självklart positivt men om logistiken gör att processen för del-
tagaren bryts så blir det kontraproduktivt. Växelverkan är en värdefull motor
men viktigt är att också hålla koll på att riktningen i uppdraget står fast.

Presentation av insatsen

Målgrupp

Malmöbor med oklar eller låg arbetsförmåga som är aktuella hos Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Malmö stad/ekonomiskt bistånd och som inte är i behov av habilitering och på sikt har potential att komma ut i någon form av arbete men som inledningsvis behöver ett stort stöd i denna process. Unga 18 - 29 ska prioriteras. Målgruppen för Aktivitetscenter har genomgående varit personer med stort stödbehov utifrån psykisk och/eller fysisk ohälsa.

Aktiviteter

Aktiviteterna har i huvudsak utgått från tre insatser med olika koncept som erbjudits var för sig men med möjlighet att kombinera i en kedja:

Aktivering i grupp	Arbetsförmågebedömning	Arbetsträning
<ul style="list-style-type: none">• Ett första steg och kartläggning kring förutsättningar.• Program med olika tema kring vardag, hälsa, självkännedom och framtida möjligheter.• Träna tider & rutiner, social samvaro och ett aktivt deltagande.• Individuella samtal	<ul style="list-style-type: none">• Fördjupad kartläggning och utredning.• Praktisk prövning i anpassad lokaler med nära handledning.• Förutbestämt schema i tre olika "verkstäder". Bageri, textil, pappdesign.• Observation och bedömning för att ringa in resurser och begränsningar.	<ul style="list-style-type: none">• Nära stöd och coachande samtal.• Arbetsträning i anpassade lokaler med snickeri, trädgårdsarbete, möbelrenovering, textil, pappdesign, kök, butik.• Stegvis utökning genom individuellt schem.• Stärka resurser och förmågor. Struktur i vardagen. Bryta isolering.
<ul style="list-style-type: none">• Enskilda samtal för utvärdering och planering.• Skriftlig sammanfattning med rekommendationer angående efterföljande insatser efter avslutat deltagande.		

Det har även funnits kompletterande insatser av friskvård och sedermera även naturunderstödd gruppinsats, språkstöd och mentorskap m.m.

Ekonomi

Aktivitetscenter har bedrivits både som ett projekt finansierat genom FINSAM samt en reguljär verksamhet som finansierats genom kommunala medel. Finansieringen från FINSAM har under perioden 2018 - 2020 uppgått till cirka 10 mkr årligen. Utöver medel från FINSAM har Malmö stad/ASF avsatt cirka 8 mkr årligen för att bedriva Aktivitetscenter inklusive merkostnadsersättning från Arbetsförmedlingen (tex deltagare i Jobb- och utvecklingsgarantin) och försäljning av produkter.

Utbildning och fortbildning

Psykatri Skåne och Arbetsmarknadsavdelningens resursteam har bistått med föreläsningar och workshops kring psykisk ohälsa. Vidare har personalen tagit del av konsekvenspedagogik och arbetsmarknadscoaching genom Arbetsmarknadsavdelningen.

Måluppfyllelse

Sammantagen redovisning för hela projektperioden 2018 – 2020.

Utfall av utförda insatser

- 90 % av deltagarna som avslutar insatsen går vidare till sociala/medicinska rehabiliterande insatser eller arbetsmarknadsåtgärder. Här ingår även de som avslutas till arbete, studier eller som arbetssökande.¹

<u>Måluppfyllelse:</u>	2018	2019	2020
	95 %	96 %	94 %

- 75 % ska uppleva ett förbättrat mående och en stegförflyttning mot arbete efter avslutad insats. Uppgifter tagna ur deltagarenkäter sedan augusti 2018. 420 personer har valt att svara.

<u>Måluppfyllelse:</u> Förbättrat mående	2018	2019	2020
	73,5 %	71 %	72 %
<u>Måluppfyllelse:</u> Stegförflyttning mot arbete	76 %	80 %	80 %

- 90 % ska fullfölja den planerade aktiviteten².

<u>Måluppfyllelse:</u>	2018	2019	2020
	91 %	91,5 %	91 %

- 75 % ska uppnå det individuella målet som anges vid inskrivning (gäller inte arbetsförmågebedömning)³

<u>Måluppfyllelse:</u>	2018	2019	2020
	84 %	88 %	87 %

- Samtliga deltagare som fullföljer någon insats på Aktivitetscenter skall ha ett skriftligt underlag för vidare planering.

Måluppfyllelse: Uppfyllt till 99,5 % under hela projektperioden.

Volymmål

Beräknat genomflöde på Aktivitetscenter är cirka 575 personer per år. Totalt har **1544** personer varit inskrivna på Aktivitetscenter under hela projekttiden. Ett remisstopp infördes i 1 juli 2020 då verksamheten var kraftigt decimerat på antal platser till följd av gängse restriktioner kring Corona. Även det faktum att projektet skulle avslutas bidrog till remisstoppet då projektet tidigare år kunnat ta in nya deltagare ända fram till slutet av december. En konsekvens av dessa faktorer gjorde att antalet inskrivna deltagare blev lägre det tredje året jämfört med föregående två år och påverkade det kvantitativa målet för projektet.

¹ Mäts i SUS

² Mäts i Pro Capita

³ Manuell statistik

Genomflöde 2018-2020

Genomflöde 2018	Totalt	Kvinnor	Män	Under 30 år
Inskrivna	549	342	207	48
Avslutade	491	308	183	45
Avslutats till sociala/medicinska rehabiliterande insatser eller arbetsmarknadsåtgärder. *	465	291	174	45
Anonyma	8			
Totalt	557			

Genomflöde 2019	Totalt	Kvinnor	Män	Under 30 år
Inskrivna	581	366	215	54
Avslutade	532	339	193	52
Avslutats till sociala/medicinska rehabiliterande insatser eller arbetsmarknadsåtgärder. *	510	329	181	51
Anonyma	9			
Totalt	590			

Genomflöde 2020	Totalt	Kvinnor	Män	Under 30 år
Inskrivna	397	253	144	32
Avslutade	397	253	144	32
Avslutats till sociala/medicinska rehabiliterande insatser eller arbetsmarknadsåtgärder. *	372	240	132	28
Anonyma	-			
Totalt	397			

*Bland de avslutade som har gått vidare till sociala/medicinska rehabiliterande insatser eller arbetsmarknadsåtgärder ingår även utskrivning till arbete/utbildning och aktivt arbetsökande.

En nästintill konstant fördelning procentuellt med enbart små marginaler är 63 % kvinnor och 37 % män. Detta oavsett om man tittat på en enskild insats eller summan totalt.

	Kvinnor		Män		Totalt
Aktivering i grupp⁴	418	63 %	248	37 %	666
Arbetsförmågebedömning	189	65 %	102	35 %	291
Arbetsträning	356	63 %	214	37 %	570
Totalt	963	63 %	564	37 %	1527
			Anonyma		17
			Totalt		1544

⁴ Här ingår även Grön Intro från och med april 2018

Utveckla insatserna

Gruppaktiviteter i nya former

För många är en gruppaktivitet viktig och till stor nytta för att komma in i rutiner och börja träna på det sociala samspelet och komma igång. Det kan vara mycket krävande för en del och något man gärna undviker men som efter en tid blir allt mer hanterbart och givande. För att utnyttja fördelarna med gruppdynamik och samtidigt utöka platsantalet till nytta för fler prövades nya former.

Aktivering i grupp

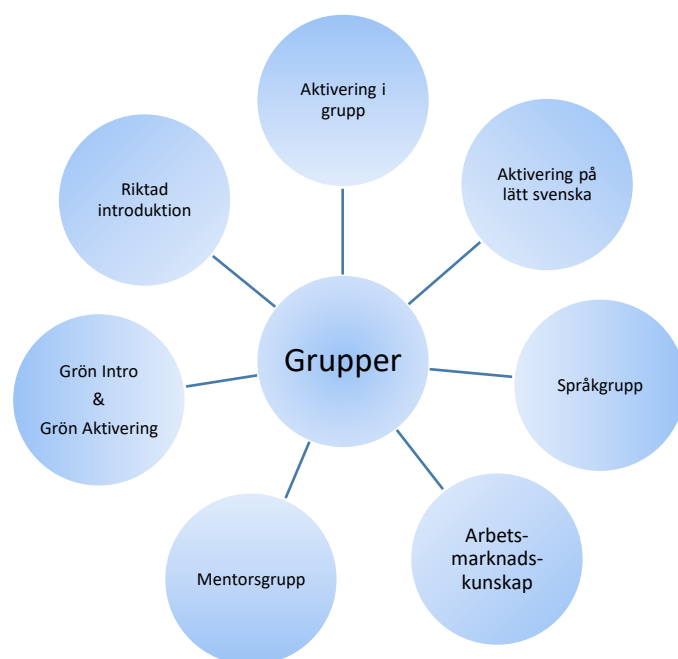
Ett väl beprövat koncept som har testats med kortare tidsspänn för att skapa ökad tillgänglighet. Det visar sig dock att detta påverkade kvalitén varpå man återgick till ursprungligt upplägg på fyra veckor.

Språkstöd

Konceptet för Aktivering i grupp har utvecklats med särskild inriktning för dem med särskilt begränsade kunskaper i svenska språket. Även en språkgrupp skapades för att vara ett komplement till övriga insatser. Detta har genomförts med stöd av Arbetsmarknadsavdelningens språkutvecklare.

Riktad introduktion

För att skapa ett bättre flöde i intaget skapades en särskild förberedelse i grupp inför uppstart till arbetsträning och arbetsförmågebedömning. Här var även avsikten att introducera friskvårdsinsatser från start och därmed lättare komma in i friskvårdande rutiner.

Mentorsgrupper och arbetsmarknads-kunskap

Ytterligare kompletterande stöd i gruppform startades. Dels ett mentorstöd för återhämtning dels en gruppinsats med fokus på arbetsmarknads-kunskap.

Grön Aktivering och Grön Intro

Praktisk gruppaktivitet i trädgårdsmiljö startades för personer som behövde en extra mild ingång till sin arbetslivsinriktade planering. Det prövades även upplägg för personer med begränsade svensk-kunskaper.

Praktisk aktivitet i verkstäder och butik Torsten

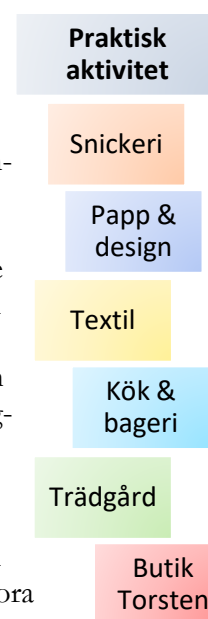
Den praktiska delen av verksamheten, som har varit en av grundpelarna för Aktivitetscenters funktion, har fungerat både med stabilitet och med löpande utveckling. Den har gett deltagaren konkreta möjligheter att faktiskt testa och pröva sig fram i en tillåtande miljö med goda marginaler för att klara av sina uppgifter. Produkter och tillverkning har utvecklats efter hand och har bestått av saker som efterfrågas av kunder och samarbetspartners och som ger deltagaren en lagom utmaning i förhållande till sina förutsättningar.

Arbetsträning och arbetsförmågebedömning har varit förlagda i ”verkstäder”, i huvudlokalerna för projektet, med olika inriktningar att växla mellan. Dessa olika avdelningar för praktisk aktivitet har drivits med nära stöd och handledning av personal med god kunskap i både praktiskt kunande och mellanmännisklig kompetens.

Som ett komplement för att kunna utvecklas i ett skarpare läge har Butik Torsten (lokaliserat i centrala Malmö) varit en fortsatt del av Aktivitetscenter. Här har många deltagare haft sin arbetsträning i en mer verklighetsnära miljö som även kunnat erbjuda övergångspraktiker till andra närliggande butiker i området. Flera deltagare har därefter fått anställningar på i dessa butiker.

Utmaningar för denna del har varit att arbetsuppgifterna till övervägande del har varit hantverksmässiga om än med stora möjligheter för anpassning. Under projekttiden påbörjades utveckling av en administrativ verkstad. Dessa erfarenheter tar vi med oss in i utvecklingen av kommande projekt för att kunna erbjuda en större variation. Vi tar även med oss Butik Torstens koncept med att jobba med externa praktikplatser.

I verkstäderna har vi även haft möjligheten att anställa deltagare i projektet för att jobba som en extra resurs till ordinarie personal. Ett sätt för den enskilde fortsätta utvecklas och få arbetslivserfarenhet och samtidigt fungera som ett motiverande exempel för andra.

” Jag har kunnat utöka min arbetstid och klarar av att hantera både jobb och fritid ork-mässigt. Jag klarar av att ta fler arbetsinstruktioner/delmoment muntligt vid ett och samma tillfälle. Jag är lyhörd för mina förmågor, ber om andra arbetsuppgifter om jag känner att min dagsform är nedsatt. Bättre på att komma ihåg att ta paus & inte bara ”gasa på”, trots något är roligt.

Citat ur deltagarenkät

Sammankoppling mellan Arbetsträning och Arbetsförmågebedömning

Handläggare från de olika arbetslagen har under projektperioden jobbat för att skapa en gemensam insats. Vissa utvalda ärenden blev fokus för samarbete mellan de båda insatserna där man delade på ansvaret. Arbetsterapeuten gjorde en

fördjupad kartläggning varefter man jobbade vidare med anpassningar tillsammans med arbetsmarknadssekreteraren för arbetsträning och praktik.

I de verkstäder som användes av båda insatserna började aktivitetsledarna lyfta samtliga deltagare under ärendegenomgångar oavsett insatstillhörighet. Arbetsgrupper i olika konstellationer har jobbat med att utveckla en gemensam modell för ett integrerat arbetssätt. Det har framtagits flera goda idéer och förslag till en arbetsmodell men då ordinarie insatser samtidigt har haft högsta prioritet har detta låst utvecklingsmöjligheterna som krockat med ordinarie upplägg.

Naturunderstödd rehabilitering (Grön Aktivering & Grön Intro)

För att möta behoven ytterligare för en svagare målgrupp utvecklades konceptet för en naturunderstödd rehabiliteringsdel på Aktivitetscenter. Detta utfördes inledningsvis som gruppaktiviteten Grön Aktivering för Arbetsmarknadsavdelningens deltagare som sedan kom att utökas med Grön Intro för Försäkringskassans deltagare.

Syftet har varit att kunna erbjuda en lågröskelaktivitet i utomhusmiljö som en alternativ start på färre antal timmar. En mindre kravfylld aktivitet i grupp med stor anpassning för de individuella förutsättningarna.

” Det är den positiva och uppmuntrande miljön och personal på AC som får en att orka även de dagar man egentligen inte orkar. Steget till ett vanligt arbetsliv är fortfarande stort men det känns i alla fall inte fullständigt överkligt längre.”

Citat ur deltagarenkät

Efterfrågan har visat sig vara förhållandevis stor, i synnerhet från remittenter på Försäkringskassan. Vi kan se att det särskilt fyllt en funktion för personer med mycket begränsad ork som behöver tid på sig för återhämtning genom aktivitet.

Nämnas bör att Grön Aktiverings deltagare inte ingår i volymresultatet för projektet men har uppgått i ett antal av 134 deltagare under projektiden.

Psykiatrisjuksköterska och Mentorskap från Region Skåne

För att stärka kunskap och stöd kring personer med psykisk ohälsa har Region Skåne bidragit på olika sätt. En tjänst för en psykiatrisjuksköterska inrättades med syfte att överföra kunskap kring psykisk ohälsa, överbrygga kontakten med vården och vara ett stöd för deltagare i samtal och i grupper. Denna resurs prövades i två omgångar som av olika skäl inte föll ut så som det var tänkt. Det togs därför beslut om att styra om och istället koppla in mentorer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Aktivitetscenter kunde på så sätt, på daglig basis, börja erbjuda stödfunktionen ”Peer support” (Peer står för personlig egenerfaren resurs) som under ett antal år tillbaka finns verksam inom Psykiatri Skåne.

Mentorerna har hållit föredrag, motivations- och återhämtningsgrupper, friskvårdsinsatser både självständigt och tillsammans med övrig personal. Dessa mentorer har således arbetat nära verksamheten och varit delaktiga i att applicera stödinsatsen Peer support på Aktivitetscenter.

Friskvård

En fysioterapeut har haft uppdraget att utveckla friskvårdande inslag att erbjuda deltagarna under deras inskrivningsperiod. Det har fungerat som komplement till deras huvudaktivitet och erbjudits både som fristående inslag och i schema-lagda gruppaktiviteter. (Individuella bedömningar av fysisk kapacitet, föreläsningar om bland annat stress, levnadsvanor, smärta och fysiska aktiviteter så som medicinsk yoga, promenader, rörelsepauser.)

Friskvårdsinslagen har varit ett viktigt komplement och kommit att uppskattas av många deltagare. Detta är något som kommer att få än mer utrymme i kommande projekt då det är av stor vikt att uppmuntra deltagarens hälsorutiner och att själv investera i dessa i sitt dagliga liv.

”Ett sätt tycker jag att jag har utvecklats i lagom takt. Har blivit spontan, flexibel, energisk och med ett gott självförtroende. Samt närvarande. Tryggare och hälsosammare livsstil har jag fått.” *Citat ur deltagarenkät*

Process och flöden

Tillgänglighet och smidig kommunikation

Aktivitetscenter har löpande lagt sig vinn om tillgänglighet för en flexibel samverkan med remitterande organisationer. Studiebesök har organiserats för den enskilde individen såväl som för personalgrupper samt ”öppet hus” och uppsökande informationsdragningar för verksamheter i branschen. Detta har gett ett lärande och ett utbyte av erfarenheter med andra professionella inom arbetslivs- inriktad rehabilitering. Att alltid uppmuntra samverkansparter till att höra av sig för direktkommunikation kring ärenden har utvecklat en naturlig tillgänglighet som bjuder in till dialog. Denna dialog är en viktig del av samverkan och något som bidrar till minskad rundgång i systemet för individen samt är till nytta för annan planering.

Den uppkomna Corona-situationen under 2020 som i sig har haft negativa inverkan på olika sätt har samtidigt forcerat en ökad användning av digitala kanaler i samverkan med deltagare och remitterter. Även om det fysiska mötet är att föredra i olika situationer så har deltagare gagnats av ett digitalt alternativ.

Kötider, flöden och glapp

I avsikten att förbättra flödet på Aktivitetscenter för att ge fler personer möjligheter att ta del av insatserna skapades rutiner för att rationalisera intagningsprocessen. En rutinomläggning för granskning av remisser och genomförandet av informationsmöten i ett tidigt skede genomfördes. Genom att tidigarelägga dessa moment kunde man ringa in eventuella frågetecken kring avsikten med remissen eller gällande hälsotillståndet. Denna avstämning minskade risken att en deltagare stod i kö i onödan ifall behoven var av ett annat slag än vad insatserna kunde erbjuda.

För personer i kö mellan interna insatser startades olika gruppaktiviteter. Detta för att kunna erbjuda möjlighet till en aktiv kötid samt en förberedelse inför start.

En extra avstämningsrutin infördes för att säkerställa att inskrivningstider blev adekvata i förhållande till behoven. Ett återkommande dilemma för intagningsflödet var att deltagare inte alltid kunde börja när plats erbjöds. Det innebar en hel del bevakningsadministration kring ärenden. Därför infördes en ”deadline” och en hänvisning att återkomma med ny remiss när förutsättningar att delta var på plats.

För deltagarna som behövde mer än en insats på Aktivitetscenter fanns internremittering. Ett internt system för att bespara deltagare och remittent nya remitteringsprocesser med tillhörande möten. Detta system har inte fungerat helt optimalt då det har uppstått glapp mellan insatserna eftersom volymerna och insatstiderna i dessa skilt sig åt.

Kontinuiteten i handläggarskapet

Forskning visar att det är gynnsamt för den enskilde individen att ha en och samma handläggare under sin process mot ett arbetsliv. Projektets utmaning i detta har varit effekten av att driva tre insatser under ett ”paraply”. Logistiken mellan insatserna har inneburit avbrott i processen för den enskilde. Dock ska sägas att Aktivitetscenter har haft ett väl fungerande system för överlämningar och utnyttjat närheten till varandras insatser i huset för att underlätta övergång och introduktion till ny insats och ny handläggare. Även rutinerna med samverkansparten har rationaliserats för smidigare övergång och enbart organiserat gemensamma möten relevanta utifrån deltagarens behov.

I kommande projekt ska dessa avbrott för deltagaren undvikas genom att en och samma handläggare ska följa deltagaren med kontinuitet.

Övergång till nästa steg

2019 gjordes en undersökning utifrån en frågeställning kring hur övergångarna fungerade till vidare insatser efter att deltagaren avslutat i projektet. Genom en enkätuppföljning med remittenterna tittade man på vad rekommendationer kring fortsatt planering lett till och hur lång tid det tagit att komma till nästa steg. 95 deltagare följdes upp 6 månader efter avslut och man kunde konstatera att 71 % kommit i gång med sin planering inom 3 månader. Detta visar på en fördröjning i processen efter att deltagaren avslutat sin insats på Aktivitetscenter. Det kan finnas flera skäl varför en fördröjning sker. Det kan bero på organisation, handläggarrutiner, ohälsa, överenskommen ställtid, väntan på uppstart m.m. Oavsett rimliga och giltiga skäl så ser vi här ett glapp som i flera fall hade behövts överbryggas för att bibehålla uppnådda mål.

” Det är viktigt att ha nästa steg klart innan man slutar i arbetsträningen. Jag tog det medvetet lugnt i början innan jag ökade arbetsbelastningen och arbetstid, vilket var bra.”

Citat ur deltagarenkät

Kontinuiteten behöver stärkas ytterligare och behöver ske från två håll. I kommande projekt ska åtagande i samverkan tydliggöras och deltagarens process ska stöttas till dess att nästa steg är etablerat.

Deltagarens utveckling

Det har genomgående varit en hög andel deltagare som har fullföljt påbörjad insats på Aktivitetscenter (91 %). Vi kopplar dessa resultat till väl inarbetade aktivitetsmodeller i kombination med en ”bemötandekultur” som är inlyssnande och affirmativ. Även välfungerande dialog och samarbete med remitterande handläggare har bidragit till dessa resultat. God förberedelse som gjorts av remitterande handläggare har varit av stor vikt för att personen i fråga ska vara införstådd med syfte och mål med insatsen. Det gör stor skillnad när deltagaren kan se på insatserna som sina verktyg, till för att användas, och inte som något man placeras i. Det är betydelsefullt med en känsla av sammanhang.

” Jag har börjat tänka mer på framtiden och vad ”nästa steg” kan vara för mig. Jag har blivit bättre på att förstå mina behov i arbete och i förhållande till andra personer. Jag tror också jag blivit bättre på att kommunicera dessa behov.”

Citat ur deltagarenkät

Motivationsarbete är en löpande process och det har genomgående visat sig i våra deltagarenkäter att en mycket hög andel känner sig väl bemötta och delaktiga i sin planering. Deltagare har uttryckt att man varit i ett sammanhang som stärkt de grundläggande förutsättningarna och byggt självförtroende och självkänsla. Att trots sin ohälsa eller funktionsvariation kunna se möjligheter till ett arbetsliv.

” ... arbetsträningen har varit en bra övergång från ”bara” sjuk till ”mot anställning”. Bra för självförtroendet.”

Citat ur deltagarenkät

Utmaningar

Stor ohälsa och att utreda arbetsförmåga

Ett återkommande önskemål från våra remitterter har varit att få individens arbetsförmåga utredd. Detta för att få ett underlag till stöd för vidare planering. I de fall deltagarens ohälsa har varit omfattande och komplex har detta många gånger varit beskrivet i medföljande medicinska underlag. I flera ärenden har resultatet av våra insatser bekräftat det som vården redan konstaterat vilket har lett till bedömningen att arbetsförmåga saknas.

Detta har inneburit att en del platser har använts till personer som egentligen inte har haft förmåga att ta sin plats i anspråk i någon större utsträckning. Låg närvaro har ofta präglat dessa ärenden varpå insatsen inte kunnat användas enligt sitt syfte. Detta har bromsat upp flödet samt gett verksamheten ett ökat uppdrag av att producera utredningar som konstaterar oförmåga snarare än att lyfta resurser och möjligheter.

Utan att förminska behoven av utredande insatser är detta något vi vill undvika i kommande projekt.

Språkliga begränsningar

En pågående utmaning har varit att hitta vägar för att kunna erbjuda Aktivitetscenters olika insatser för personer med särskilt stora begränsningar i det svenska språket. För att inte exkludera någon på grund av språket anpassades gruppaktiviteterna för att göras tillgängliga. Det som gjordes med avsikten att inte vilja exkludera personer från insatserna blev i flera fall just detta. Särskilt tydligt blev det i gruppsammanhang som på olika nivåer bygger på temadiskussioner, informationsdragningar och att träna på social interaktion.

De språkbarriärer som fanns blev huvudfokus och huvuduppdraget fick allt mer stå åt sidan. Insatsen kom succesivt att väga över till språkträning i takt med att allt fler deltagare helt har saknat svenskkunskaper. Detta visar på att det finns ett stort behov av insatser för just denna målgrupp. Svårigheten har varit kännbart i samtliga aktiviteter då samtalet är det främsta verktyget man har som coachande handläggare och dialog kring instruktioner och utförande behöver säkras upp både för säkerhet och progression.

Det vi vill ta med oss till kommande projekt är möjligheten att erbjuda en språk-utvecklande aktivitet som ett *komplement* till huvuduppdraget. Men på en språknivå som medger basal kommunikation för ett aktivt deltagande.

Ett år präglat av Corona

Projektets sista år har precis som för alla andra påverkats av den pågående pandemin. Det har tvingat ner volymer och begränsat möjligheter för att driva projektet enligt planerna. Deltagarantalet har kraftigt reducerats både på grund av restriktioner, ohälsa och riskgruppstillhörighet. Lärdomar har gjorts och som tidigare nämnts har det utvecklats kunskaper kring digitala medel. Dialog har förts kontinuerligt kring riskgrupper både på individuellt plan och kring hänsynstagande. Aktivitetscenter har dock haft möjlighet att inte behöva stänga verksamheten helt vilket har varit viktigt för flera av våra deltagare. I synnerhet personer med psykisk ohälsa har varit särskilt angelägna om att inte tvingas bryta sina rutiner och riskera stor isolering och stagnation.

Vidare FRAM

Aktivitetscenter är nu ett avslutat projekt med den utveckling som gjorts med olika koncept. En ledstjärna har genomgående varit att ge konkret stöd och verktyg till nytta för den enskilde individen. Att tillsammans med remittenten kunna hitta relevanta lösningar utifrån de förutsättningar som är tillgängliga när insatser är genomförda och att få en vidare planering på plats utifrån behov och förmåga.

Lärdomar vi tar med oss till kommande projekt är att utveckla övergångarna för ökad kontinuitet och ta fasta på att bygga en sammanhållen insats med tid för progression. Viktigt för progression är också att sammanhang och målbild är tydlig för den enskilde individen och samstämmigt med projektets uppdrag.

Några hållpunkter att ta med:

- Insats med kontinuitet (samma handläggare, sammanhållen process utan glapp och överlappande avslut).
- Parallella insatser inom projektet och externt genom samverkan. (Tillgängliga när behovet finns.)
- Att syftet är klart för samtliga. Tydligt målfokus mot ett arbetsliv trots ohälsa och svårigheter.
- Inga utredningar för att styrka ohälsa och oförmåga.
- Löpande lyfta upp och syna strukturer, rutiner och upplägg för att säkerställa projektets uppdrag och undvika att falla in i gamla mönster och ramar.
- Ta med värdefulla erfarenheter och fungerande koncept och kombinera dessa på nya sätt.
- Tydliga avgränsningar för att nå ut till deltagare enligt målgruppsbeskrivning.
- Tydliga åtaganden i samverkan för att deltagarens process ska stötts till dess att nästa steg är etablerat.

En styrka i projektet har varit att kunna utveckla och anpassa efter nya förutsättningar och uppkomna behov. Något vi avser ta med oss i utvecklingen FRAM.

”Tiden för arbetsträning har i många veckor gjort mig trött, man jag har kämpat. Jag har fått så mycket stöd av personalen, med samtal, blivit sedd för den jag är. Det har efter alla veckor gjort mig lättad från ångesten och attacker av panik. Murar av ångest har rasat och jag har fått ett nytt liv. Jag har fått hjälp med att bli starkare inombords och en mycket bättre självkänsla. Jag kan och jag vågar. Nu vågar jag också se framåt mot något nytt och givande. Enormt stort TACK till personalen som jag mött på Ak Center. Var och en har gett mig verktyg och att ta med mig på en fortsatt resa. Tack!”

Citat ur deltagarenkät
